

องค์ความรู้ ภาษาวัฒนธรรม โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

สิ่งมงคลและอัปมงคลของเขมร ตอนที่ ๑

สิ่งที่เป็นมงคลและอัปมงคลเป็นความเชื่อของคนในสังคม คำว่า “มงคล” ภาษาเขมรเรียกว่า *ฆลลย มวง กวล* ส่วนคำว่า “อัปมงคล” ภาษาเขมรเรียกว่า *ฆตฆลลย อะ เบียะ มวง กวล* ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นมงคลและอัปมงคลของชาวเขมร มีหลายอย่าง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับสี สีที่เป็นมงคลของชาวเขมรคือ

แดง ชมพู ฟ้า และเหลือง สีแดงหมายถึงความร่ำรวย สีชมพูหมายถึงความรัก สีฟ้าหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง สีเหลืองหมายถึง สีแห่งอำนาจและบารมี ส่วนสีที่เป็นอัปมงคลคือ ขาวและดำ สีขาวหมายถึงการไว้ทุกข์ สีดำหมายถึงความกดขี่และปิดกั้น

ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องทิศทาง ชาวเขมรมีความเชื่อเรื่องทิศว่าทิศตะวันออกเป็นทิศที่เป็นมงคล ส่วนทิศตะวันตกเป็นทิศไม่เป็นมงคล และทิศเหนือเป็นทิศปลายเท้า ทิศใต้เป็นทิศศีรษะ ดังนั้นชาวเขมรเวลานอนจะหันหัวไปทางทิศใต้ ส่วนอาคารบ้านเรือนในชนบทส่วนมากจะหันหน้าไปทางทิศเหนือ

ความเชื่อเกี่ยวกับต้นไม้ ต้นไม้ที่ชาว

เขมรถือว่าเป็นมงคล เช่น *เสษจรัช เดิม โด ตีม* หมายถึง ต้นทับทิม ปลูกไว้หน้าบ้าน จะได้ลูกหลานที่มีศีลธรรม วุ่นอนซอนง่าย และป้องกันเหตุร้ายต่าง ๆ ด้วย *เสษกรูยทเรเต้ เดิม กอน ดุย กรอ เปอ* หมายถึง ต้นว่านทางจระเข้ ปลูกไว้หน้าบ้าน จะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข

ความเชื่อเกี่ยวกับผลไม้ ผลไม้ที่เป็นมงคล เช่น *ธูจรัช แพล โด ตีม* หมายถึง ผลทับทิม *ธูเจ็ย แพล เมียน* หมายถึง ผลลำไย คำว่า *เจ็ย เมียน* ฟ้องเสียงกับคำว่า *ฆา เมียน* ซึ่งหมายถึงความร่ำรวย

ส่วนผลไม้ที่ถือว่าเป็นอัปมงคล เช่น *ธูโตโยท แพล ครอบ แแบก* หมายถึง ผลฝรั่ง เพราะชื่อไปฟ้องเสียงกับคำว่า *ทรโยท ครอบ แแบก* หรือ *โยท แแบก* ซึ่งหมายถึง ความแตกแยก *ธูเจ็ย แพล เตียบ* หมายถึง ผลน้อยหน้า คำว่า *เจ็ย เตียบ* ฟ้องเสียงกับ *ฮา เตียบ* หมายถึง ต่ำ

สิ่งที่เป็นมงคลและอัปมงคลของเขมร ยังมีต่อคราวหน้า.

พลอย แสงลอย เขียน
บลริษา สุตมยุ สรุ